

Normalizacja i certyfikacja usług

OD KILKU MIESIĘCY DUŻE ZAINTERESOWANIE WZBUDZA PROJEKT USTAWY O ZMIANIE USTAW REGULUJĄCYCH WYKONYWANIE NIEKTÓRYCH ZAWODÓW, CZYLI USTAWY DEREGULACYJNEJ, SZCZEGÓLNIE W CZĘŚCI DOTYCZĄCEJ PRACOWNIKÓW ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO ORAZ ICH PRACODAWCÓW.

W PRAKTYCE MOŻE SIĘ JEDNAK OKAZAĆ, ŻE NA FUNKCJONOWANIE CAŁEJ BRANŻY ZABEZPIECZEŃ ZNACZNIE WIĘKSZY WPŁYW OD DEREGULACJI ORAZ ZMIAN W USTAWIE O OCHRONIE OSÓB I MIENIA BĘDZIE MIAŁA NOWA NORMA EUROPEJSKA DOTYCZĄCA USŁUG OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ I TECHNICZNEGO ZABEZPIECZENIA OBIEKTÓW.

W ARTYKULE PRZEDSTAWIONO GŁÓWNE CELE I ZAKRES TEJ NORMY, AKTUALNY STAN PRAC NAD JEJ PROJEKTEM ORAZ JEJ SPODZIEWANE IMPLIKACJE.

Jerzy W. Sobstel
przewodniczący Komitetu Zadaniowego KZ501
do spraw usług w PKN

NORMALIZACJA USŁUG

Według oceny Komisji Europejskiej [1] usługi stanowią obecnie główną siłę napędową gospodarki unijnej. Na sektor usług przypada ponad dwie trzecie unijnego PKB, a nowe miejsca pracy powstają niemal wyłącznie w tym sektorze. Jego cechą charakterystyczną jest znaczne rozdrobnienie rynku z dużą liczbą małych i średnich przedsiębiorstw oraz z wieloma firmami dużymi. Rozwój sektora usługowego obserwuje się głównie w tej jego części, która wymaga specjalistycznej wiedzy i doświadczenia. Należą do niej także usługi związane z ochroną przeciwpożarową oraz technicznym zabezpieczaniem obiektów.

Rynek europejski jest już otwarty dla towarów objętych standaryzacją i certyfikacją oraz ujednoliconymi sposobami znakowania. Usługi natomiast są tradycyjnie oferowane lokalnie i bardzo rzadko mają charakter transgraniczny. Dla zapewnienia swobodnego przepływu usług na rynku europejskim oraz ułatwienia korzystania ze swobody przedsiębiorczości przez usługodawców, przy zapewnieniu wysokiego poziomu jakości świadczonych usług, w 2006 r. została ustanowiona dyrektywa usługowa [2]. Jej art. 26 określa europejską politykę w zakresie jakości usług.

Elementem tej polityki powinno być opracowanie *dobrowolnych standardów europejskich w celu ułatwienia zgodności między usługami świadczonymi przez usługodawców z różnych państw członkowskich*. Państwa członkowskie we współpracy z Komisją powinny zachęcić usługodawców do podjęcia działań w celu za-

pewnienia jakości świadczonych usług, w szczególności poprzez wykorzystanie jednej z niżej przedstawionych metod:

- a) certyfikacja lub ocena ich działalności przez niezależne lub akredytowane organy,
  - b) sporządzanie własnej karty jakości lub stosowanie kart lub znaków jakości przyjętych przez zrzeszenia zawodowe na szczeblu wspólnotowym.
- Reformy strukturalne konieczne do utworzenia autentycznego, jednolitego rynku usług są ponadto ważnym elementem strategii „Europa 2020” [3], w której wskazano, że konieczne jest utworzenie otwartego, jednolitego rynku usług w oparciu o dyrektywę o usługach.

Europejski Komitet Normalizacyjny CEN do końca 2011 r. opublikował 85 norm związanych z dyrektywa usługowa. Nie ma wśród nich normy na usługi związane z elektronicznymi systemami ochrony przeciwpożarowej, systemami alarmowymi lub zabezpieczaniem obiektów.

KOMITET TECHNICZNY CEN/CLC TC4

W kilku krajach europejskich zasady działania firm usługowych w obszarze ochrony ppoż. oraz zabezpieczeń technicznych zostały określone w normach krajowych, takich jak:

- niemieckie
  - DIN 14675 :2012-4 *Brandmeldeanlagen - Aufbau und Betrieb*
  - DIN VDE 0833:2009 *Gefahrenmeldeanlagen für Brand, Einbruch und Überfall*
- brytyjskie – BSI DD263 :2010 *Intruder and hold-up alarm systems. Commissioning, maintenance and remote support. Code of practice,*

- francuskie – NF X50-785:2002 *Services des entreprises de systèmes électroniques de sécurité*.

Większość krajów europejskich, w tym także Polska, takich norm jednak nie posiada.

Prace zmierzające do opracowania normy europejskiej na usługi dotyczące elektronicznych systemów ochrony ppoż. i zabezpieczeń technicznych zostały zainicjowane przez EURALARM (www.euralarm.org), a formalnie zgłoszone przez niemieckie komitety normalizacyjne DIN oraz DKE. Normy dotyczące ochrony ppoż. (w tym systemów sygnalizacji pożarowej) są opracowywane w Europejskim Komitecie Normalizacyjnym CEN, normy dotyczące systemów alarmowych (np. sygnalizacji włamania i napadu) są natomiast tworzone w Europejskim Komitecie Normalizacyjnym Elektrotechniki CENELEC. Stąd też niemiecki wniosek został skierowany do obu tych komitetów.

W lipcu 2010 r. Rady Techniczne obu komitetów podjęły uchwały o przeprowadzeniu wśród swoich członków (narodowych komitetów normalizacyjnych) głosowań w sprawie powołania wspólnego komitetu projektowego w celu opracowania jednolitej normy na usługi. W głosowaniach brały udział także komitety techniczne PKN. W wyniku głosowania w grudniu 2010 r. powołano komitet techniczny pod nazwą CEN/CLC/TC4 – *Project Committee – Services for fire safety and security systems*, dla którego komitetem przewodnim jest CEN, a jego sekretariat jest prowadzony przez Niemiecki Komitet Normalizacyjny DIN.

Pierwsze posiedzenie tego komitetu odbyło się 8 kwietnia 2011 r. w Berlinie, a czwarte z kolei 22 i 23 listopada 2012 r. W dwóch pierwszych posiedzeniach, z ramienia SITP (i na koszt SITP), uczestniczył dr Piotr Tofiło; w dwóch następnych polskim przedstawicielem był dr Jerzy Sobstel (na koszt własny).

Dokumenty opracowane w czasie posiedzeń są komentowane przez poszczególne komitety narodowe, które przedkładają także nowe propozycje. Ich analizą i opracowaniem zajmuje się działająca pomiędzy posiedzeniami plenarnymi grupa *ad hoc*, która wydaje kolejne wersje wstępnego projektu normy. Przed czwartym posiedzeniem plenarnym opracowała ona końcową wersję projektu wstępnego, który powinien być podstawą do formalnej rejestracji zadania normalizacyjnego w CEN/CLC. Niniejszy artykuł opiera się na tym dokumencie, oznaczonym kolejnym numerem N160. Nie jest to jeszcze projekt normy kierowany do ankiety powszechnej i będzie podlegał dalszym modyfikacjom, ale pozwala zrozumieć cel i zakres tej nowej normy oraz jej możliwe konsekwencje dla rynku krajowego oraz firm, które będą chciały działać także na terenie innych krajów europejskich.

W PKN za prace nad tą normą jest odpowiedzialny Komitet Zadaniowy 501 ds. usług w zakresie systemów bezpieczeństwa pożarowego i alarmowych systemów zabezpieczeń. Powołano go z dużym opóźnieniem – dopiero 30 marca 2012 r. W jego skład wchodzi główne organizacje branżowe: SiTP, PISA, Polalarm, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Producentów Zabezpieczeń Przeciwpożarowych i Sprzętu Ratowniczego, a także KG PSP i CNBOP oraz kilka przedsiębiorstw. Przewodniczącym tego komitetu został wybrany dr Jerzy Sobstel.

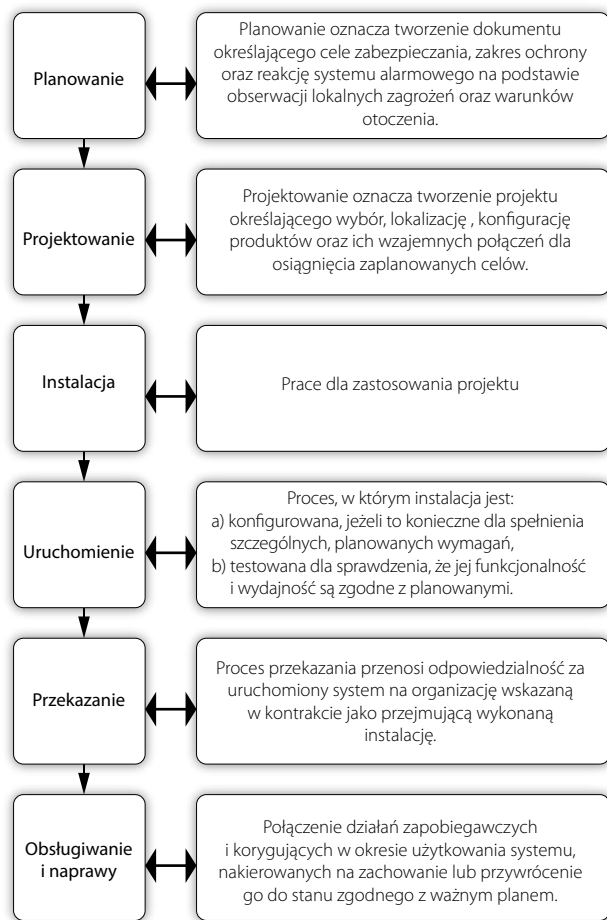
Informacje o podjęciu prac normalizacyjnych dotyczących usług zbulwersowały jednego z naszych prominentnych kolegów, który gwałtownie domagał się natychmiastowego zaprzestania wszystkich prac, obawiając się utraty przychodów z prowadzonych szkoleń. Stąd też ten przydługi wstęp opisujący genezę i formalne podstawy powstawania nowej normy europejskiej.

PRZEDMIOT I ZAKRES NORMY

W aktualnym projekcie normy jej ogólny zakres został określony następująco:

Niniejsza norma podstawowa określa ogólne wymagania na jakość usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa oraz na kompetencje ich pracowników odpowiedzialnych odpowiednio za planowanie, projektowanie, instalację, uruchamianie, przekazywanie, obsługiwane lub naprawy systemów bezpieczeństwa pożarowego i/lub technicznego zabezpieczenia obiektów. Nie wprowadza się różnicowania ze względu na wielkość przedsięwzięcia, strukturę przedsiębiorstwa/organizacji, wielkość przedsiębiorstwa/organizacji oraz jej doświadczenie.

Wskazano także systemy bezpieczeństwa pożarowego i zabezpieczeń technicznych, do jakich projektowana norma będzie miała zastosowanie. Są to • systemy sygnalizacji pożarowej • stałe instalacje gaśnicze

Rys. 1. Etapy prac nad systemami bezpieczeństwa pożarowego i zabezpieczeń technicznych wg projektu normy

- systemy alarmowe włamania i napadu • kontroli dostępu • dozoru wizyjnego oraz ich kombinacje. W czasie czwartego posiedzenia CEN/CLC TC4 podjęto uchwałę o wyłączeniu z zakresu normy systemów transmisji alarmów pożarowych i włamaniowych, a także systemów alarmów osobistych, wraz z monitoringiem tych systemów. Nie jest to jednak decyzja ostateczna, a dyskusje nad listą systemów, których norma dotyczy, będzie zapewne trwała aż do ostatecznego zatwierdzenia normy.

Co jednak w praktyce oznacza, że omawiana norma ma zastosowanie do jakiegoś systemu technicznego? Nie będzie ona zawierała żadnych wymagań technicznych dotyczących systemów ani zaleceń implementacyjnych, jakie są przedmiotem norm opracowywanych przez komitety techniczne CEN/TC72, CEN/TC191 oraz CLC/TC79 (np. CEN/TS 54-14) lub wydawanych przez różne organizacje na poziomie krajowym lub europejskim; nie będzie także zastępowała ani uzupełniała tych wymagań. Odnosi się do przedsiębiorstw, które specjalizują się w wykonywaniu przedsięwzięć związanych z praktycznym zastosowaniem systemów używanych w ochronie ppoż. oraz do technicznego zabezpieczania obiektów.

Norma określa etapy prac i definiuje specyficzne wymagania dotyczące każdego z nich. Wykaz tych etapów wraz z krótką definicją ich zakresów przedstawiono na rys. 1. Norma będzie dotyczyła dostawców usług, którzy specjalizują się w realizacji jednego, kilku lub wszystkich etapów prac przedstawionych na rys. 1.

Po przyjęciu omawianej normy europejskiej zapisany w niej podział całego cyklu życia systemów będzie podstawą do konstruowania umów pomiędzy wykonawcą a zamawiającym, szczególnie w obrocie międzynarodowym, a być może także wytyczną w tworzeniu krajowych przepisów prawa. Stąd też istotne jest potwierdzenie, że odpowiada on stosowanej w Polsce praktyce, a definicje zakresów są jednoznaczne.

CEL NORMY

Celem normy jest ustanowienie wymagań i kryteriów jakościowych umożliwiających porównywanie, ocenę i certyfikację dostawców usług. Formułowane są trzy grupy takich wymagań, dotyczące odpowiednio:

- dostawców usług,
- pracowników,
- wyników prac.

Wymagania podzielono na ogólne i specyficzne dla poszczególnych etapów budowy systemu, np. planowania lub uruchamiania. Norma nie zawiera natomiast wymagań funkcjonalnych ani jakościowych dotyczących systemów, np. kontroli dostępu czy sygnalizacji pożarowej. Przyjęto, że norma będzie dotyczyła wykonawców usług bez względu na ich wielkość i formę organizacyjną. Niekoniecznie musi to być przedsiębiorstwo, jednak musi to być „twór” zdefiniowany formalnie, powołany co najmniej na czas kontraktu, który poddaje się ocenie lub, jeżeli będzie to wymagane, także certyfikacji.

Ze względu na zróżnicowanie rozwiązań prawnych stosowanych w poszczególnych krajach znalezienie dostatecznie ogólnych, a zarazem precyzyjnych określeń nie jest łatwe. Dobrze by było, gdyby te zapisy odpowiadały także polskiemu realiom i nie wymagały późniejszych karkołomnych interpretacji.

Poważnym problemem jest sformułowanie wymagań jakościowych dotyczących systemu zarządzania stosowanego u dostawcy usług. Ze względów formalnych nie jest możliwe w projektowanej normie bezpośrednie odwołanie się do normy ISO 9001. Przewodnik dotyczący opracowywania norm usługowych wydany przez CEN w 2012 r. [4] określa możliwości wykorzystania wymagań zapisanych w normach ISO w sposób na tyle skomplikowany, że w dokumencie N160 zagadnienia dotyczące zarządzania jakością nie zostały jeszcze uwzględnione. Poszczególne komitety narodowe zgłosiły różne propozycje dotyczące tego zagadnienia. Duński komitet normalizacyjny np. zaproponował kompleksowe oparcie się na normie EN ISO/IEC 17020:2012 [5], co jednak nie zostało przez komitet CEN/CLC/TC4 zaakceptowane. W końcowej wersji normy wymagania dotyczące zarządzania będą się jednak musiały znaleźć, co będzie rzutowało np. na złożoność i koszt procesu certyfikacji.

Wymagania dotyczące pracowników są formułowane w zależności od roli, jaką odgrywają w organizacji oraz w procesie realizacji przedsięwzięcia. Dokument N160 definiuje cztery takie role: • *senior responsible specialist* • *responsible specialist* • *specialist* • *technician*. Konieczne jest sprecyzowanie, co poszczególne określenia oznaczają i jak się mają do nazewnictwa stosowanego w poszczególnych krajach. W czasie czwartego posiedzenia CEN/CLC/TC4 okazało się

np., że *technician* wymieniony na tej liście to wg naszych angielskich kolegów bynajmniej nie technik, ale człowiek bez kwalifikacji, który potrafi zaledwie trzymać młotek w ręce, często zatrudniany na początek dniówki i zwalniany pod jej koniec. Bezpośredni udział polskich przedstawicieli w pracach CEN/CLC TC4 jest potrzebny choćby po to, aby uniknąć takich nieporozumień i wymusić stosowanie jednoznacznych określeń.

Dla każdej z wymienionych wyżej grup specjalistów określono wymagania dotyczące:

- wiedzy • umiejętności • kompetencji • doświadczenia.

Wymagane w projekcie normy poziomy umiejętności poszczególnych grup specjalistów odnoszone są także do poziomów, jakie przewidują Europejskie Ramy Kwalifikacji (*European Qualifications Framework*, EQF).

Standard EQF to przyjęty przez Parlament Europejski w 2007 r. i rekomendowany przez Komisję Europejską w lutym 2008 r. system opisu kompetencji zorientowany na zapewnienie międzynarodowej rozpoznawalności kwalifikacji oraz promowanie stałego rozwoju zawodowego, bez względu na jego formalną drogę – akademicką lub pozaakademicką. Polscy specjaliści też będą musieli legitymować się odpowiednimi certyfikatami EQF. Kto i na jakiej podstawie będzie te certyfikaty nadawał, jest na tyle zagadnieniem istotnym, że wymaga co najmniej omówienia w osobnej publikacji.

Należy podkreślić, że norma na usługi opracowywana przez CEN/CLC/TC 4 formułuje wymagania i umożliwi certyfikację firm. Nie jest przeznaczona do certyfikacji osób.

WYMAGANIA DOTYCZĄCE POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW PRAC

Poza wymaganiami ogólnymi dla każdego etapu prac sformułowano specyficzne wymagania dotyczące dostawcy usługi, jego pracowników, a także rezultatów wykonanych prac. Wymagane doświadczenie organizacji niezbędne dla potwierdzenia kompetencji (np. uzyskania certyfikatu), mierzone liczbą wykonanych prac, przedstawiono w *tab. 1* stanowiącej załącznik normatywny do projektu N 160 (wersja oryginalna). Pojawiły się od razu wątpliwości, czy nie jest to ograniczenie dla firm dopiero wchodzących na rynek lub wdrażających nowe technologie. Czy jednak nowicjusze już na początku swojej pracy powinni otrzymywać potwierdzenie najwyższych kwalifikacji? Jak jednak traktować nowe firmy założone przez osoby o najwyższych kwalifikacjach? W normie powinny się znaleźć odpowiedzi także na takie pytania.

W projekcie normy ujęto klasyfikację wymagań ilościowych na obsłudze i naprawy systemów. Zaproponowane klasy przedstawiono w *tab. 2 i 3*. Klasa obsługi, zgodnie z projektem normy, powinna zostać określona w kontrakcie na obsługę systemu.

Tab. 1. Wymagania dotyczące doświadczenia w realizacji usług

Field of expertise	average system	system handler per year					
		Planning	Design	Installation	Commissioning	Handover	Maintenance and Repair
Fire detection	50 detectors	3	3	3	3	3	5
voice evacuation	30 loud speakers	3	3	3	3	3	5
intrusion system	15 automatic detectors	3	3	3	3	3	5
access control	5 readers	3	3	3	3	3	5
social alarm							
natural smoke and heat extraction	8 NSHEV (natural smoke and heat exhaust ventilators)	3	3	3	3	3	5
smoke pressure differential systems	1 ventilator	3	3	3	3	3	5
smoke extraction in car parks	1 vertical smoke extraction ventilators and 5 horizontal ventilators	3	3	3	3	3	5
water extinguishing		3	3	3	3	3	5
- sprinkler	50 sprinkler heads						
- water spray extinguishing	20 sprinkler heads						
- water mist extinguishing	10 heada						
gas extinguishing	5 nozzles	3	3	3	3	3	5
powder extinguishing	5 nozzles	3	3	3	3	3	5
foam extinguishing	1 system	3	3	3	3	3	5
O ₂ reduction system	1 system	3	3	3	3	3	5

Tab. 2. Klasy czasów reakcji

Klasa	A	B	C	D
Czas reakcji	≤ 2 godz.	≤ 12 godz.	≤ 24 godz.	≤ 72 godz.

Tab. 3. Klasy czasów naprawy

Klasa	1	2	3	4	5
Czas reakcji	≤ 24 godz.	≤ 36 godz.	≤ 48 godz.	≤ 72 godz.	≤ 160 godz.

CZY JEST POTRZEBNA USTAWA O OCHRONIE OSÓB I MIENIA?

We wstępie artykułu zasugerowałem, że zapisy w omawianej normie będą miały większe znaczenie dla firm zajmujących się projektowaniem, instalowaniem i serwisowaniem elektronicznych systemów ochrony przeciwpożarowej oraz zabezpieczeń technicznych niż zmiany w ustawie o ochronie osób i mienia. Wymaga to wyjaśnienia.

Opracowywana norma powstaje na podstawie europejskiej dyrektywy usługowej oraz mandatu wydanego na jej podstawie przez KE europejskim komitetom normalizacyjnym CEN i CENELEC.

Dyrektywa usługowa wyklucza jej stosowanie tylko w odniesieniu do określonej grupy usług.

Do tej grupy należą usługi ochrony osobistej. Podręcznik wdrażania dyrektywy o usługach dostępny we wszystkich językach urzędowych UE pod adresem [6] jednoznacznie stwierdza, że *usługi, które jako takie nie stanowią „usług ochrony”, np. sprzedaż, dostawa, instalacja i konserwacja urządzeń technicznych służących do ochrony, nie są objęte wyłączeniem. W związku z tym muszą zostać uwzględnione w środkach wdrażających dyrektywę.*

Tymczasem wdrażająca dyrektywę usługową Ustawa z 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej [7] w art. 3 stanowi: *Przepisów ustawy nie stosuje się do świadczenia usług, o których mowa w ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.*

Sprzeczność? Oczywiście, nie

Ustawa o ochronie osób i mienia nie dotyczy usług planowania, projektowania, instalowania, uruchamiania, przekazywania, serwisowania i napraw systemów sygnalizacji pożarowej, stałych instalacji gaśniczych, systemów alarmowych włamania i napadu, kontroli dostępu, nadzoru wizyjnego oraz kombinacji tych systemów będących przedmiotem omawianej wyżej normy.

Żaden z kilkudziesięciu aktów wykonawczych wydanych do ustawy o ochronie osób i mienia nie dotyczy usług objętych zakresem normy. Środowisko firm usługowych od lat czuje się niemal osierocone brakiem zainteresowania ze strony wysokiego ministerium.

PISA oraz POLALARM skierowały do autorów ustawy deregulacyjnej [8] wnioski o rozszerzenie art. 3 ustawy o ochronie osób i mienia (mówiącego o formach zabezpieczenia technicznego) o funkcje analizy ryzyka, planowania i projektowania. Propozycja ta została odrzucona, co jest jak najbardziej słuszne, rozsądne i zgodne z celem ustawy. Zmiany ustawy powinny zmierzać w przeciwnym kierunku. Ze wspomnianego wyżej art. 3 powinny zostać usunięte zapisy dotyczące montażu, konserwacji oraz napraw urządzeń i systemów. Są to usługi wykonywane przez wykonawców zewnętrznych, objęte dyrektywą usługową. Powinna w nim pozostać tylko eksploatacja systemów, a także należałoby wreszcie wprowadzić funkcję zarządzania bezpieczeństwem. Zgodnie z ustawą za bezpieczeństwo jednostki odpowiada jej kierownik, jednak w jego imieniu zadania wykonuje osoba zarządzająca bezpieczeństwem, która powinna mieć właściwe, specjalistyczne kwalifikacje potwierdzone np. certyfikatem. Odpowiednie szkolenia i certyfikaty wydaje już w Polsce kilka renomowanych instytucji.

Pozostałe usługi dotyczące ochrony ppoż. i technicznych systemów zabezpieczeń powinny być świadczone przez firmy spełniające kryteria jakościowe, określone w omawianej normie. Przynajmniej w obiektach podlegających obowiązkowej ochronie powinni to być certyfikowani dostawcy usług.

Nowa norma europejska umożliwia wprowadzenie takiego klarownego podziału kompetencji, praktycznej, a nie tylko pozornej deregulacji. Wymaga jednak od całego środowiska, a przede wszystkim od organizacji biznesowych, zaangażowania się w prace nad nową normą

oraz przygotowania zgodnych z nią szkoleń i systemu certyfikacji. Niestety, takiego zainteresowania obecnie nie widać. Uwagi nadesłane do projektu normy (dokument N160) przez narodowe komitety normalizacyjne zapisano na 64 stronach. Żadna z polskich organizacji formalnie uczestniczących w pracach Komitetu Zadaniowego KZ501 nie zgłosiła uwag do tego projektu.

Prezisi polskich firm podawali dwa wyjaśnienia swojej bierności:

- jeśli będzie norma europejska i wymóg certyfikacji, to się zastosujemy,
- to Niemcy wymyślili. Co dobre dla Niemców, będzie również dobre dla nas.

Czy aby na pewno?

Autor prosi o uwagi na adres jsobstel@sostel.pl

Literatura

- [1] Komunikat Komisji *Na drodze do lepiej funkcjonującego jednolitego rynku usług*, KOM (2011) 20 wersja ostateczna.
- [2] Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006).
- [3] Komunikat Komisji Europa 2020. *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, COM(2010) wersja ostateczna.
- [4] CEN Guide 15. Guidance document for the development of service standard. Version datek 2012-02-01.
- [5] PN-EN ISO/IEC 17020:2012 Ocena zgodności – Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję.
- [6] http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/index_en.htm
- [7] Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej Dz.U. z 2010 r. nr 47, poz. 278.
- [8] Tabelaryczne zestawienie opinii/uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych oraz dodatkowych konsultacji do projektu ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (<http://ms.gov.pl/pl/deregulacja-dostepu-do-zawodow/i-transza/>).

- obsługa systemów sygnalizacji pożaru
- obsługa systemów kontroli dostępu
- obsługa systemów sygnalizacji włamania i napadu
- obsługa telewizji przemysłowej
- zarządzanie oświetleniem
- zarządzanie ogrzewaniem
- zarządzanie wentylacją
- zarządzanie klimatyzacją
- obsługa systemów sygnalizacji pożaru
- monitorowanie zużycia mediów

IFTER
EVERYTHING UNDER CONTROL

www.ifter.eu, www.ifter.com.pl